

Літературний переклад – місток єднання між румунським і українським народами

8 жовтня ц.р. у приміщенні Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки в Києві відбулася презентація збірки румунської поезії «Таблиця повернень» у перекладі Віктора Баранова.

Літературний переклад – місток єднання між румунським і українським народами

[Василь Каптару](#), 09.10.2024, 14:01

8 жовтня ц.р. у приміщенні Публічної бібліотеки ім. Лесі Українки в Києві відбулася презентація збірки румунської поезії «Таблиця повернень» у перекладі Віктора Баранова. Подія була присвячена темі перекладів українською творів молдовських і румунських поетів в творчості Віктора Баранова, який свого часу в Київському університеті імені Тараса Шевченка як фах вивчав румунську філологію і чимало років був головою Культурної асоціації «Україна-Румунія».

Участь у заході взяли: Повноважний Міністр Посольства Румунії в Україні Міхай Дону, заступниця Голови місії Румунії в Україні Анамарія Вероніка Сандор, Надзвичайний і Повноважний Посол Республіки Молдова в Україні Валеріу Ківерь та його радник-посланник Штефан Горда, професор КНУ Дмитро Чистяк, переклади віршів Віктора Баранова прочитала вдова письменника Лідія Петрівна Баранова.

Директорка Публічної бібліотеки імені Лесі Українки Ольга Романюк подякувала присутнім за те, що знайшли час і можливість взяти участь у заході та підтримати його проведення. *«Румунська література, література Молдови, як і культура загалом, є надзвичайно багатими, надзвичайно потужними і ще для України недостатньо відомими і знаними. Загалом, чим більше ти цікавишся культурою, літературою, надбанням інших народів, тим ти багатший. Тому наш сьогоднішній захід це ще один крок до пізнання румунської і молдовської літератури. Сьогодні цей захід присвячений пам'яті Віктора Баранова, надзвичайно талановитій людині, яка зробила великий внесок у збагачення української літератури тому що його переклади безцінні. Ми хочемо звичайно, щоб було побільше книжок і румунських авторів, і авторів з Республіки Молдова, щоб вони були представлені у наших фондах якнайбільше, і звичайно і перекладів, і звичайно і літератури румунською мовою, тому що нам цього теж дуже треба.»*

Куратор видання, професор Київського державного університету імені Тараса Шевченка Сергій Лучканин, виступив з публічною лекцією, високо оцінивши значні зусилля покійного українського письменника та інтелектуала Віктора Баранова, який переклав українською мовою вірші з творів таких класиків, як Міхай Емінеску, Васіле Александрі, Джордже Кошбук, Нікіта Стенеску та інших відомих румунських авторів. *«Зустріч була організована в пам'ять про Віктора Баран, який відійшов у вічність 10 років тому. Він був головою Національної спілки письменників України три роки, він відомий передусім як український поет і прозаїк, але відносно небагато, знають те, що Баранов був і видатним перекладачем з румунської і, як він саме говорив, що він прикипів душею до румунської мови, до румунської культури і сам себе називав фахівцем завжди з молдо-румуністики, бо говорячи про його з румунської, маємо на увазі, що румунська мова поширена також і в Республіці Молдова. Він також відвідував і Республіку Молдова, другу румунськомовну державу і має дуже багато перекладів. І саме з Віктором Барановим я познайомився передусім як з перекладачем, коли сам починав вивчати румунську мову*

далекого 1991-го і привів мене на свою лекцію з румунської мови, Станіслав Семчинський саме Віктора Баранова, свого випускника, свого дипломника. Віктор Баранов писав дипломну роботу під керівництвом Станіслава Семчинського про поезії Емінеску і Шевченка. А потім Віктор Баранов став багато перекладати, він довгий час був заступником голови Товариства «Україна-Румунія», яке очолював ще один відомий поет і пісняр Михайло Ткач, і до останніх днів життя плідно працював.»

Сергій Лучканин розповів, також як виникла збірка Віктора Баранова «Таблиця повернень», до якої включені переклади поезій класиків румунської та світової літератури, які репрезентують історичний поступ румунської поезії від зародження й до сьогодення. «Не всі переклади були за його життя опубліковані й тому, коли він відійшов у вічність, то в його вдови – Лідії Петрівни Баранової виникла ідея зібрати ці всі переклади з румунської, поетів Румунії та Республіки Молдова й опублікувати окремою книгою, до якої я написав ґрунтовну передмову як фахівець з румунської філології. І ця книжка, завдяки старанням і Лідії Баранової, і моїх, побачила світ ще 2017 року в Києві, але якось був ковід, почалася війна, тому руки до організації повноцінної презентації дійшли зараз.»

У своєму слові Посол Республіки Молдова в Україні Валеріу Ківерь висловив щиру вдячність за вагомий внесок у просуванні румунських культурних цінностей серед українського народу, сусіда й друга, зазначивши, що, популяризуючи оригінальні твори та переклади, твори великих поетів Румунії та Молдови будуть наближені до серця та розуму кожного українця. «Упродовж багатьох років Віктор Баранов доклав чимало зусиль для ознайомлення українців із сучасною зарубіжною літературою, зокрема особливо промовистими є його переклади Міхая Емінеску, Васіле Александрі, Джорджі Кошбука та Александру Македонського, Тудора Аргезі, Лучіана Благи, Нікіти Стенеску та Ані Бландіани – видатних імен нашої спільної літератури останніх двох століть. Вшановуючи сьогодні Віктора Баранова, я хотів би також згадати про ще одного наступника покійного Станіслава Семчинського, про Сергія Лучканина, професора цього університету, який сьогодні з нами і який вирішив зібрати в спеціальному томі і видати дорогі нашому серцю переклади. Через таких виняткових людей яскраво сяє згасла зірка Віктора Баранова. Цей блискучий і улюблений нами вірш Емінеску в перекладі Віктора Баранова наводить нас на думку, що він залишив по собі світлий слід в українській літературі та культурі. Популяризуючи цю

збірку перекладів, ми наближаємо творчість наших великих попередників до серця і розуму кожного українця.»

Представники посольств заявили про підтримку видань перекладів румунськомовних поетів Віктором Барановим, щоб якнайбільше українських бібліотек отримали їх у свої фонди. Своєю чергою заступниця Голови місії Румунії в Україні Анамарія Вероніка Сандор висловила сподівання, що, можливо, колись у найближчому майбутньому День румунської мови, який відзначається 31 серпня, Румунія разом з Республікою Молдова та Україною відзначатимуть у Києві або в іншому українському місті. *«Ми особливо вдячні, що ви запросили нас сьогодні сюди з нагоди презентації збірки “Таблиця повернень”, завдяки якій практично твори класиків румунської літератури, таких як Михайл Емінеску, Васіле Александрі, Джордже Кошбук, Лучіан Блага, знайшли свій шлях в душу українців, їх рідною мовою. Ми цінуємо цей зв'язок між мовами та культурами наших країн як міст, як рукостискання, як знак обраної дружби, яка невідвладна часу і яку ми хочемо і надалі зміцнювати. Ця дружба стала можливою завдяки зусиллям таких людей, як шановний професор Віктор Баранов, пам'ять якого ми сьогодні вшановуємо, пані Лідія Баранова та не в останню чергу професор Сергій Лучканин. Мова нації є важливим елементом у визначенні її ідентичності, вона виражає дух та ідеал нації, і я не можу знайти більш глибокого символу передачі духу та ідеалу нації, ніж емоції поезії. І коли вона виражена і перекладена на іншу мову дружньої нації, я бачу глибоке свідчення міцної дружби між ними. Ми розглядаємо цю подію як один із багатьох прикладів прагнення українців зберегти свою мовну ідентичність та відзначити дружбу між двома народами і дружбу між двома мовами в контексті викликів, пов'язаних із незаконною та невиправданою агресією проти України.»*

З вітальним словом від Національної спілки письменників України виступив український письменник, перекладач, літературний критик, науковець-філолог і громадський діяч, заступник Голови Київської організації Національної спілки письменників України Дмитро Чистяк. *«Праця Віктора Федоровича на чолі товариства «Україна-Румунія», на чолі журналу «Київ» і, звичайно, на чолі Національної спілки письменників України, на чолі київської організації, яку він також тривалий час очолював, вона не має нам дати забути про те, який це видатний письменник, поет, перекладач. І саме як перекладач він переклав цілу бібліотеку румунськомовної літератури. Треба сказати, що частіше нам треба згадувати про цю велику працю, згадувати про тих румунських*

і молдовських побратимів Віктора Федоровича, з якими він працював. І от сьогодні приміром, як символ цієї співпраці маю сказати приємну новину. Попри наш важкий час, у Румунії, стараннями нашого великого друга Президента академії «Міхая Емінеску» Йона Дяконеску укладається, вже завершена робота над Антологією української поезії румунською мовою, від творчості Тараса Шевченка до наших днів. І у цій Антології української поезії є твори зокрема і Віктора Федоровича Баранова. Але треба сказати, що така робота вона має відбуватися і в інший бік. І тому, звичайно, я втішений те, що ми змогли підготувати і видання поезії укладача цієї антології Йона Дяконеску, і великого нашого друга з Молдови, з яким ми багато працювали, незабутнього Ніколає Дабіжи, і всі ці твори, вони представлені, зокрема, в цій моїй авторській антології вибраних творів, де є ці переклади молдовської та румунської поезій. Тому така співпраця буде тривати і ми сподіваємося, що невдовзі ми матимемо змогу презентувати, зокрема і цю Антологію української поезії румунською мовою і це буде запорукою нашої подальшої співдружності.»

Наостанок Сергій Лучканин наголосив на важливості таких подій, особливо в нинішній непростий період випробувань. *«Мушу сказати, що відчувається, що суспільство потребує таких заходів. Цей захід зайвий раз довів, що мости культурного єднання між Румунією, Республікою Молдова та Україною, між румунськомовною та українськомовною літературами потрібно будувати, згадувати, наладжувати, адже це зближує, культурне єднання зближує порозуміння між з народами таке необхідне в наш час. Я особисто дуже вдячний Румунії, керівництву Румунії, румунському народові, як і Республіці Молдова за всю допомогу Україні в її нелегкий період існування. Я впевнений, що після тих випробувань важких інтерес до наших двох культур, до української в Румунії та в Республіці Молдова і до румунської в Україні, зокрема в Києві, яка постійно наголошую, що в Чернівцях це зрозуміло, а зокрема в Києві, він має зростати.»*